

EUROPEAN COMMITTEE ON DEMOCRACY AND GOVERNANCE (CDDG), Council of Europe w Strasburgu, wideokonferencja 15-16.04.2021 r.

Pierwsza sesja została poświęcona na przedstawienie informacji na temat ostatnich działań i rozwoju, działalności Komitetu Ministrów i innych organów Rady Europy, stanu realizacji działań CDDG zgodnie z jej zakresem zadań na lata 2020-2021, zagadnieniu demokracji i jej związku z nowoczesną technologią oraz promowaniu demokratycznego sprawowania rządów poprzez wspólne doświadczenia. Skupiono się na zadaniu szczegółowym: wpływie transformacji cyfrowej na demokrację i dobre rządy.

Druga sesja dotyczyła pracy nad zadaniem szczegółowym: opracowaniem standardów dotyczących nowych technologii formie rekomendacji Komitetu Ministrów lub wytycznych oraz odpowiedzialności demokratycznej. Wprowadzono plan 4-letnich ram strategicznych, przedstawiono dotychczasowe projekty Komitetu Ministrów oraz Centrum Ekspertyz na rzecz Dobrego Rządzenia.

Na 13. posiedzeniu plenarnym (15-16 kwietnia 2021 r., w formie wideokonferencji) Europejski Komitet Demokracji i Sprawowania Rządów (CDDG) przyjął porządek posiedzenia, któremu przewodniczył Markku Mölläri (Finlandia), przewodniczący Komitetu.

Informacje

Zapoznano się ze sprawozdaniem z posiedzenia Prezydium CDDG (które odbyło się w dniach 29-30 marca 2021 r. w formie wideokonferencji), a następnie wysłuchano prezentacji Claudii Luciani, dyrektor ds. Godności Ludzkiej, Równości i Sprawowania Rządów (DGII), na temat rozwoju Rady Europy w dziedzinach związanych z zakresem kompetencji CDDG;

Promowanie demokratycznego sprawowania rządów poprzez wspólne doświadczenia

Luciani przedstawiła trzy krótkie punkty: planowanie na lata do przodu jest trudne ze względu na czasy kryzysu, które zmieniły zbiorowe plany. Niemniej jednak, należy spojrzeć dalej i szerzej, zaplanować pracę na kolejne 4 lata. Dla niektórych państw członkowskich będzie to dobre miejsce na zmiany i ustalenie nowych priorytetów oraz ich realizację.

Drugi punkt dotyczył pracy i wkładu CDDG w technologie, jest to zadanie w zakresie zaleceń i wytycznych do wykonania, które ukazuje złożoność tego, jak będziemy pracować w przyszłości. Zasady demokratyczne mają zostać opracowane przez CAHAI.

Ostatni punkt to praca w terenie, zdecydowana chęć podkreślenia roli współpracy z państwami członkowskimi, dlatego mamy szczęście słuchać Nahody i korzystać z wiedzy Rady Europy

Odnotowano interesujące inicjatywy ze strony Słowacji, wspólnie zarządzamy budżetem do 50 mln Euro, pragniemy kontynuować projekty i mamy nadzieję, że projektodawcy nie zostaną dotknięci kryzysem.

W dalszej kolejności przeprowadzono wymianę poglądów z Władysławem Nehodą, wiceministrem ds. rozwoju terytorialnego Ukrainy, na temat postępów procesu decentralizacji na Ukrainie; Etapy reformy i jej rezultaty to:

1. 2014-2019 dobrowolne łączenie się gmin, decentralizacja fiskalna, decentralizacja uprawnień
2. 2020 zakończenie tworzenia nowej struktury administracyjno-terytorialnej Ukrainy
3. 2021-2024 wyniki reformy mają być zapisane w konstytucji Ukrainy.

Wyniki 2014-2019 zdopingowały deputowanych i rząd, aby wszyscy byli zaangażowani w pracę prawną do pozytywnego wyniku, a możemy cieszyć się dobrymi rezultatami, 43% gmin zostało dobrowolnie połączonych.

Wiceminister Nehoda poruszył również temat decentralizacji podatkowej - budżet lokalny stale rośnie, dochody wzrosły czterokrotnie od 2014 do 2020 roku, co stało się głównym bodźcem do łączenia społeczności. Jednym z pozytywów było wsparcie finansowe na rozwój i budowę infrastruktury w gminach.

Wprowadzono instytucję starosty, średnio jedna gmina ma 20 osiedli z okręgami wiejskimi, byli szefowie gmin wiejskich stają się starostami, do tej pory ponad 7 tys. Należy podkreślić, że nowy samorząd ma możliwości finansowe i bezpośredni związek z budżetem państwa.

Badania socjologiczne dowodzą, że 59% mieszkańców Ukrainy uważa, że reforma samorządowa jest konieczna. Dynamika pokazuje, że reforma ta jest potrzebna i że obywatele są jej świadomi.

W lutym 2021 r. decentralizacja była jedną z najbardziej udanych reform na Ukrainie, stwierdził Parlament Europejski. Główne cele na lata 2021-2024 to:

Dokończenie decentralizacji władzy zgodnie z zasadą subsydiarności
Wzmocnienie odpowiedzialności władz lokalnych wobec mieszkańców i prawa
Usprawnienie procedur włączania mieszkańców w sprawy lokalne i podejmowanie decyzji

Zwiększenie kompetencji władz lokalnych w zakresie ustalania i nakładania podatków i opłat lokalnych
Ulepszone mechanizmy prawne dla tworzenia i rozwoju aglomeracji miejskich oraz współpracy międzygminnej
Poprawa bezpieczeństwa publicznego poprzez uznanie odpowiednich praw

Wiceminister Nehoda podziękował Radzie UE za wsparcie we wprowadzaniu decentralizacji, ma nadzieję na dalszą owocną współpracę, szczególnie z administracją publiczną. Dotyczy to rekomendacji Rady Europy, Konstytucji Ukrainy i innych ustaw.

Następnie przeprowadzono wymianę poglądów z Fredericem Vallierem, Sekretarzem Generalnym Rady Gmin i Regionów Europy (CEMR), na temat różnych aspektów związanych z wielopoziomowym sprawowaniem rządów i reagowaniem na pandemię wirusa Covid-19.

Stan realizacji działań CDDG zgodnie z jej zakresem zadań na lata 2020-2021

Sekretarz z satysfakcją odnotowała postępy poczynione w realizacji jej zakresu zadań na lata 2020-2021 oraz omówiła i zatwierdziła zmienioną wersję planu prac na rok 2021, w tym jedno dodatkowe posiedzenie każdej grupy roboczej, oraz przyjęła do wiadomości zmieniony wstępny kalendarz posiedzeń.

Demokracja i technologia

Sekretariat wysłuchał prezentacji Almira Šahovicia (Bośnia i Hercegowina), przewodniczącego grupy roboczej ds. demokracji i technologii (GT-DT), na temat postępów poczynionych przez grupę roboczą oraz aktualnych informacji Petera Andre (Austria), sprawozdawcy CDDG ds. demokracji i technologii oraz przedstawiciela CDDG w Komitecie ad hoc ds. sztucznej inteligencji (CAHAI), na temat działalności CAHAI i jego grup roboczych;

Sekretariat zatwierdził co do istoty analizę wpływu transformacji cyfrowej na demokrację i dobre sprawowanie rządów oraz uzgodnił, że powinna ona zostać przedłożona do ostatecznego zatwierdzenia w drodze procedury pisemnej, tak aby umożliwić członkom przedstawienie dodatkowych poprawek najpóźniej do dnia 25 kwietnia 2021 r;

Następnie przeanalizowano analizę odpowiedzi na kwestionariusz dotyczący nowych technologii i różnych etapów procesu wyborczego oraz wymianę poglądów z trzema konsultantami-ekspertami GT-DT: Arditą Drizą Maurer, Uniwersytet w Zurychu, Szwajcaria; Robertem Krimmerem, Uniwersytet w Tartu, Estonia; Melanie Volkamer, Instytut Technologii w Karlsruhe, Niemcy.

Konsultant Maurer przeprowadziła prezentację nt. Wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w procesie wyborczym: informacje zwrotne z konsultacji w 24 krajach, propozycja przyszłych wytycznych.

Kwestionariusz zawierał wiele informacji na temat wykorzystania ICT w wyborach, kwestii prawnych i technicznych, z którymi borykają się poszczególne kraje. Zgromadzono również informacje o tym, co jest planowane w przyszłości pod względem prawnym. Pytania badawcze to m.in. obecne wykorzystanie ICT, plany rozszerzenia, trudności napotkane w związku z kwestiami związanymi z pandemią Covid-19. Zadano również pytania pomocnicze, na przykład o aspekty regulacyjne, takie jak bezpieczeństwo cybernetyczne. Otrzymano odpowiedzi z 24 krajów, i ważne wydaje się, aby zaprosić inne kraje, spoza UE - da to szerszy zarys tego, co dzieje się w regionie. Nie zajmowano się takimi kwestiami jak e-kampania, kształtowanie opinii publicznej oraz elektroniczne liczenie głosów.

Ustalono, że ICT miało 75 innych zastosowań w procesie wyborczym, Ilustruje, że jest szeroko wykorzystywane w procesie wyborczym.

Niektóre trendy to: zaoferowano e-rejestry i opcje e-rejestracji w związku z COVID-19, wykorzystanie ICT do liczenia i publikowania wyników (tylko jako wsparcie, a nie ostateczne zatwierdzenie), stworzenie centralnego systemu obsługującego wszystkie operacje cyfrowe (streaming, cyberbezpieczeństwo, ect), podłączenie lokalni wyborczych do systemów centralnych, wykorzystanie "inteligentnych" urzędów do uwierzytelniania wyborców w celu skanowania ich dokumentów tożsamości (MRZ lub informacje biometryczne).

Dotychczas napotkane wyzwania to: w większości przypadków brak jest konkretnej strategii wykorzystania ICT w wyborach, umiejętność korzystania z technologii cyfrowych, ukierunkowane ataki typu Denial of Service na dedykowaną infrastrukturę, utrzymanie pod kontrolą dużej liczby użytkowników, bezpieczne platformy wymiany elektronicznej, harmonizacja formatów dokumentów, usprawnianie procesów.

Sposób, w jaki rozwiązania ICT nie są regulowane, jest bardzo zróżnicowany: kraje, które już wprowadziły e-voting mają bardziej zaawansowane rozwiązania, a niektóre nie mają ich w ogóle

Przykłady sposobów regulowania kwestii bezpieczeństwa cybernetycznego to: przez krajowy organ odpowiedzialny za ten obszar, często nie zajmujący się konkretnie dziedziną wyborów lub certyfikacji

Przejrzystość nie jest problemem dla EMB, ale dla innych organów, niektóre są prawie nieujawnione, eksperci są powoływani przez Parlament, niektóre źródła online są dostępne w otwartym źródle.

Niektóre wnioski z kwestionariusza to: wszystkie kraje z zadowoleniem przyjmują wytyczne dotyczące regulacji TIK, niektóre z nich z zadowoleniem przyjęłyby szczegółowe i bardziej praktyczne informacje. Sfinalizowany projekt propozycji powinien zostać przedstawiony w czerwcu.

Konsultant Krimmer zaznaczył, że ważne jest, aby wykorzystać spotkanie do zebrania pomysłów na technologię, która ma wpływ na

demokrację. Przez ponad 150 lat proponowano wykorzystanie technologii w wyborach i interesariusze promowali ją w różnych formach, dyskusji wymaga to, co zrobić, aby interesariusze nie zagrażali demokracji. Musimy zrozumieć, że w tym przedsięwzięciu łączymy interes prywatny i publiczny, a prywatni inwestorzy muszą spełniać te same wymagania, co publiczni.

Jeśli chcą się przyłączyć, muszą być w pełni transparentni, chcemy wymagać od nich tych samych standardów, co od instytucji publicznych. Jest to konieczne, ponieważ organy zarządzające wyborami muszą utrzymywać swoje umiejętności cyfrowe na tym samym poziomie. Wenecka Komisja Dobrych Praktyk sugeruje, że wszelkie zmiany technologiczne powinny być dokonywane maksymalnie 12 miesięcy przed wyborami, wprowadzenie technologii z krótkim wyprzedzeniem zagraża demokracji, powinniśmy być zachęceni do planowania z wyprzedzeniem.

Konsultant Volkamer poruszyła kwestię bezpieczeństwa i transparentności. Kiedy mamy dostęp do systemu, przeprowadzamy ocenę ryzyka w dwóch wymiarach: zaufanie (chcemy wiedzieć, co inwestor zrobi w przypadku ataku oraz bezpieczeństwo - wytyczne powinny być precyzyjne co do tego, skąd czerpiemy informacje (od dostawcy czy eksperta).

Podsumowując, potrzebujemy bardziej precyzyjnych wytycznych jeśli chodzi o bezpieczeństwo, doprecyzowanie założeń, skąd czerpiemy informacje i użyteczność – zalecane jest podejście skoncentrowane na ludziach, a nie samej technologii.

Następnie przeprowadzono wymianę poglądów z José Luisem Vargasem Valdezem, sędzią Federalnego Trybunału Wyborczego i członkiem Komisji Weneckiej, na temat opracowania Komisji Weneckiej "Zasady wykorzystania technologii cyfrowych w procesach wyborczych z poszanowaniem praw podstawowych".

Sekretariat przeanalizował wstępną wersję projektu dokumentu zawierającego wytyczne w sprawie "nowych technologii i różnych etapów procesu wyborczego" i z zadowoleniem przyjęto ten dokument jako dobrą podstawę roboczą. Zgodzono się przeanalizować zmienioną wersję dokumentu na 14. posiedzeniu w celu jego ostatecznego zatwierdzenia.

Odpowiedzialność demokratyczna

Przewodniczący Mollari wysłuchał prezentacji Sekretariatu na temat postępów poczynionych przez grupę roboczą ds. rozliczalności (GT-RE) i zaznaczył, że dokument powinien być prostszy i bardziej systematyczny, jasno artykułować z innymi elementami, kto jest rozliczany, za co i przed kim, mówić więcej o polityce ochrony wybranych urzędników, niezależnych systemach dotyczących dobrych standardów w zakresie procesów formalnych, możliwości zawieszenia, itd. Po trzech spotkaniach nastąpiło przejście od demokratycznej odpowiedzialności z katalogu do bardziej dynamicznego podejścia.

W dalszej kolejności wysłuchano prezentacji Jorge Valladaresa, eksperta ds. badań i polityki w zakresie integralności politycznej w Transparency International, i wymieniono z nim poglądy.

Pan Valladares zaprezentował, że po pierwsze, punkty które zostały pominięte w dokumencie, mogą być istotne w świetle spotkania, po drugie, należy skupić się na prostych ramach odpowiedzialności, jakich bloków brakuje w ostatecznej rekomendacji, po trzecie, chciałby przedstawić kilka pomysłów na uczynienie rekomendacji bardziej konkretnymi.

Po pierwsze, brakuje jednego aspektu, odniesienia lub uznania faktu, że rozliczalność na poziomie niższym niż krajowy jest częścią systemu kontroli i równowagi. Ramy te sprawdzają się w krajach praworządnych, jednak niektóre kraje mogą je omijać, rezygnując z odpowiedzialności, przejmując ziemię itp.

W rozdziale 4. jest jedna rekomendacja, którą można by poprawić, paragraf 6 przedstawia hipotezę, że wyższe władze mogą bezpośrednio interweniować, takie działanie zachęca do podejmowania wątpliwych moralnie decyzji.

Problem również w tym, że zbiór rekomendacji mówi o konsekwencjach, obywatele dają mandat urzędnikom w swoim imieniu, kiedy władze stają w obliczu konsekwencji, rekomendacje nie mówią o niczym poza wyborami.

Następnie Sekretariat przeanalizował wstępny projekt zalecenia dla Komitetu Ministrów w sprawie demokratycznej rozliczalności urzędników i organów wybieralnych na szczeblu lokalnym i regionalnym; zgodzono się przeanalizować zmienioną wersję dokumentu na 14. posiedzeniu w celu jego ostatecznego zatwierdzenia.

Sekretarz Generalny Rady Gmin i Regionów Europy Vallier podziękował za umożliwienie wniesienia wkładu do raportu, znajdujemy się w czasach kryzysu zaufania obywateli do władz i istnieje chęć do debaty na tematy populistyczne w celu ustalenia bardziej dogłębnej dyskusji. Konieczne jest więc reanimowanie więzi, jaką mamy z obywatelami, a jest nią szczebel lokalny. Obywatele są blisko lokalnych władz, a mandat, którym dysponujemy, pochodzi z władzy nadanej przez ludzi. To nie jest tylko misja, to jest obowiązek.

Wprowadzenie czteroletnich ram strategicznych

Przewodniczący Mollari został poinformowany przez Sekretariat o skutkach wprowadzenia czteroletnich ram strategicznych; przeprowadzono dyskusję na temat ewentualnych celów, które należy uwzględnić w następnym czteroletnim zakresie zadań.

Profesor Popescu oznajmił, że Rada zamierza mieć plan na 4-letnie ramy pracy, a komisja poprosiła o bardzo trudne zadanie do wykonania, z uwagi na szereg niepokojących konfliktów w państwach członkowskich i epidemii trudno jest planować w tak długiej perspektywie.

Główne pola pracy komisji i perspektywy, upraszczając, są trzy: demokracja (wybory), rządy (władza publiczna), wreszcie kwestie samorządowe i inicjatywy dla nowych instrumentów prawnych. Jeśli chodzi o priorytety, sprawozdanie nie jest jeszcze upublicznione, ze względu na wpływ Covid-19 na demokrację i zagrożenia stąd płynące na prawa człowieka. Na spotkaniu poświęconym demokracji zgodzono się co do jednego - Covid-19 nie stworzył nowych wyzwań, ale zadziałał jak katalizator, który zwiększył i przyspieszył wszystkie procesy i tendencje.

Drugim priorytetem, na którym komisji zależy, jest wymiar społeczny, przez pryzmat rosnących nierówności, Covid-19 wzmocnił ten niepokojący trend, coraz więcej ludzi znajduje się w trudnej sytuacji, nie ufa rządowi, boi się wychodzić na ulice itd.

Sekretarz Generalny Kongresu Kiefer dodał, że zaufanie do rządu jest spoiwem społeczeństwa, media i instytucje tracą to zaufanie w ostatnich latach. Rodzą się pytania o to, jak obywatele mogą wpływać na decyzje poza kabiną do głosowania, rośnie rozdźwięk między obywatelami a władzą. Zadaje się również pytania o środowisko, zmiana klimatu jest najbardziej przewidywalnym zagrożeniem dla naszej cywilizacji, jak zorganizować nasze życie społeczne wokół niej. Ostatnie pytania, to te o AI w zarządzaniu demokracją, o cyfrową transformację w zarządzaniu. W pracach CAHA kwestie demokracji są niedostatecznie reprezentowane, trudno je uregulować, znaleźć instrumenty i narzędzia, nie wspominając o interesariuszach. Sekretarz Generalny Kongresu Kiefer ma wrażenie, że plan jest trochę zbyt ambitny, pozostawia mało miejsca na improwizację.

Przewodniczący Mollari zaznaczył, że kryzys jest dobry dla kreatywności oraz zastanawia się, czy 4. i 5. zadanie szczegółowe można połączyć w jedno.

Sekretariat odpowiedział, że lista jest długa i chciałby poznać preferencje delegatów co do tego, co powinno zostać pominięte, jakie są priorytety, a sformułowania językowe wynikające z pozycji 4 i 5 mają pokazać przekrojowość pracy różnych sekcji. Zadania 1. i 2. to znowu różne rodzaje zadań, informacja zwrotna na temat zadania 2. jako kontynuacja obserwacji kryzysu wynikającego z pandemii Covid-19, ważne jest, aby obserwować, jak nasza demokracja wyjdzie z kryzysu.

Przewodniczący Mollari zadał ogólne pytanie, czy jest to lista konkretnych zadań, czy jest to również lista ułożona priorytetami. Sekretarz odpowiedziała, że nie - w ciągu czterech lat należy je wszystkie zrealizować, ale postępując zgodnie z kolejnością standardów.

Pan Russel (UK) skomentował, że jest to bardzo obszerny materiał i bardzo dużo kwestii do rozważenia, min. wymiana know-how i wsparcia, poszukiwanie doświadczenia i ekspertyz będzie wysokim priorytetem, a 12 zasadom dobrego zarządzania należy nadać status deklaracji/zalecenia. Powinny one być wyraźnie skierowane do wszystkich szczebli demokratycznego sprawowania rządów

Być może szczegółowe zadanie 1. należałoby nieco rozszerzyć, dodając część dotyczącą tego, czego możemy się nauczyć z pandemii, aby uniknąć powielania działań. Jest zaniepokojony tym, co struktury demokracji mają na celu wzrost gospodarczy, a co może stanowić wyzwanie dla demokracji i dobrego zarządzania. Może to pozytywnie prowadzić do scentralizowanej dyrektywy, która będzie napędzać gospodarkę. Należy jednak dążyć do wzrostu gospodarczego z poszanowaniem demokracji, praw człowieka i praworządności.

Przewodniczący Mollari podsumował, że jest to zrównoważona i długa lista, odbyto jasną i konstruktywną dyskusję, potrzeba elastyczności w okresie nadchodzących 4 lat, z faktu na to, że wszystko może się zdarzyć w tym czasie (ze względu na pandemię).

Działalność Centrum Ekspertyz na rzecz Dobrego Rządzenia

Po dyskusji wysłuchano prezentacji Aliny Tatarenko, dyrektor Centrum Ekspertyz w zakresie Dobrego Rządzenia, na temat działań Centrum w zakresie współpracy oraz Europejskiego Znakua Doskonałości w Zarządzaniu (ELOGE), w tym ostatnich decyzji Europejskiej Platformy Zainteresowanych Stron w sprawie odnowienia i przyznania nowych akredytacji ELOGE, Sekretariat wyraził uznanie dla pracy Centrum Ekspertyz.

Dyrektor Tatarenko wspomniała o pracach nad planem strategicznym do 2022 roku, rozważeniu jego aktualizacji oraz realizacji priorytetów na lata 2022-2025. Zaznaczyła, że tylko dobre, demokratyczne rządy zapewniają poszanowanie praw człowieka. W tym roku kontynuowane są projekty finansowane z zewnątrz. Na szczególną uwagę zasługują projekty w Armenii - przegląd partnerski dotyczący finansów lokalnych i autonomii finansowej, Ukrainie - prelekcja wiceministra, ocena prawna nowej ustawy o konsultacjach społecznych, Serbii - deklaracje zaangażowania na rzecz 12 zasad dobrego rządzenia, Grecji - konferencja końcowa na temat projektu wzmocnienia współpracy gminnej oraz Litwy - szeroko pojęty rozwój regionalny. Na ten moment Centrum bazuje na budżecie ordynaryjnym, ale te mniejsze projekty z mniejszym budżetem wcale nie są mniej ważne, np. projekt z rządem estońskim dotyczący realizacji potrzeb i analizy strategii szkoleniowej dla władz lokalnych.

Podkreśliła, że brak wystarczających możliwości budżetowych zmusza do polegania na budżetach zewnętrznych. Opublikowany zostanie zrewidowany zestaw narzędzi dotyczący zarządzania wydajnością, będzie on zawierał praktyczne wskazówki, nowy rozdział o zarządzaniu ryzykiem i trzeci o audycie wewnętrznym.

Przewodnictwo Komitetu Ministrów

Sekretariat zapoznał się z działaniami niemieckiej prezydencji Komitetu Ministrów w okresie listopad 2020 - maj 2021 oraz z priorytetami nadchodzącej prezydencji węgierskiej w okresie maj - listopad 2021. Ze względu na napięte ramy czasowe, zostały one przedstawione w formie załącznika.

Działalność Komitetu Ministrów i innych organów Rady Europy

Następnie zapoznano się z memorandum Sekretariatu na temat działań innych organów Rady Europy, które mają szczególne znaczenie dla CDDG. Przeprowadzono wymianę poglądów z ambasadorem Mårtenem Ehnbergiem, stałym przedstawicielem Szwecji, przewodniczącym grupy sprawozdawców Komitetu Ministrów ds. demokracji (GR-DEM). Również tutaj, ze względu na napięte ramy czasowe, zostały one przedstawione w formie załącznika.

Wysłuchano prezentacji Andreasa Kiefera, sekretarza generalnego Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych, w szczególności z planami i priorytetami Kongresu na najbliższe pięć lat oraz prezentacji przedstawicieli Konferencji Międzynarodowych Organizacji Pozarządowych (CINGO) oraz Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy na temat działalności tych organów, mającej szczególne znaczenie dla CDDG.

Następnie wysłuchano aktualnych informacji na temat realizacji 9. edycji Światowego Forum na rzecz Demokracji (RDW); poparto propozycje, by CDDG wniosło wkład w kampanię "12 miesięcy" RDW w postaci krótkich seminariów internetowych na temat "konceptji 15-minutowych miast" (kwiecień 2021 r.), "partnerstw publiczno-prywatnych na rzecz rozwiązań dla zielonych miast" (lipiec 2021 r.) oraz "zielonej administracji publicznej" (wrzesień 2021 r.); przyjęto do wiadomości apel do członków CDDG o wniesienie wkładu w te wydarzenia.

Uwzględnianie aspektu płci w pracach CDDG

Wysłuchano prezentacji Edwina Lefebre'a (Belgia, Flandria) i Siobhan Smyth (Zjednoczone Królestwo), sprawozdawców CDDG ds. równości płci. Sekretarz przeanalizowała i zatwierdziła wytyczne dotyczące uwzględniania aspektu płci w pracach CDDG. Ze względu na napięte ramy czasowe, zostały one przedstawione w formie załącznika.

Data i miejsce następnego posiedzenia

Przyjęto do wiadomości, że 14. posiedzenie plenarne odbędzie się w dniach 29-30 listopada 2021 r., zgodnie z warunkami, które zostaną określone w późniejszym czasie.